

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. Стоян Андонов, д-р

На материалите за участие в конкурс на доц. Боряна Георгиева Туманова, д-р за заемане на академичната длъжност "Професор" - 1.3. Педагогика на обучението по.. (Физическо възпитание и спорт - Плуване), обявен в Д.В. бр.54 от 29 юни 2021г.

I. Обобщена справка за кариерното развитие на кандидата

Доц. Боряна Туманова, д-р, е преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по спорт, спорт-плуване и методика на преподаване по плуване.

Защитава дисертация на тема „Адаптирана програма за обучение по плуване на хора с интелектуални затруднения“ през 2012 г.

Хабилитира се като доцент с монографичен труд на тема „Възможности на плуването за регулация на поведението и мотивация за реализация на хора с интелектуални затруднения“ през 2014 г.

Директор е на Департамента по спорт е от 11/2017 г до днес.

Заместник директор на Департамента по спорт от 2014 до 2017 г.

Ръководител на катедра „Индивидуални спортове и рекреация“ от 2011 до 2014г.

Научен ръководител на двама докторанти и научен консултант на един докторант, защитили дисертации.

Автор е на 3 книги, 1 учебник и над 50 статии и доклади.

II. Основания за придобиване на академичната длъжност „професор“

Боряна Туманова е:

- Хоноруван преподавател по спорт-плуване в СУ от 10/1993 до 06/1999 г.
- Треньор по плуване (на студенти) в СУ – от 1999 г. до днес.
- Преподавател по спорт-плуване в СУ – от 10/1999 г.
- Асистент по спорт-плуване в СУ по ПН 1.3. – от 1/2003г.
- Главен асистент по спорт-плуване в СУ по ПН 1.3. от 2005 г.

- Доктор по ПН 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт - плуване) , защитена в СУ през 2012г.
- Доцент в СУ „Св. Климент Охридски“, София по 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание и спорт (плуване) –10/2014 г.

За участие в конкурса кандидатката е представила всички необходими документи и може да се посочи, че те отговарят на изискванията, в това направление. Тя е единствен кандидат.

III. Общо описание на представената за рецензиране по конкурса научна продукция и други документи

За участие в конкурса за „професор“, кандидатката е представила за рецензиране списък със следната научна продукция:

Общ брой научни трудове – 21, като от тях Монография– 1 бр. ; Книга – 1 бр. ; Учебник – 1 бр. Статии в научни списания – 6 бр.; Статии и доклади в сборници от научни форуми– 12 бр. , като от тях самостоятелни – 14; първи автор – 7; втори автор - 1

От 21 научни труда – 12 са на български език, 8 са на английски език и 1 е на руски език.

От коректно представената документация проличава, че тя е пряко свързана с обявения конкурс, значима и актуална е за науката, практиката и образованието.

Научните трудове и публикации на кандидатката са публикувани в авторитетни български и чуждестранни издания.

Разработените и публикувани материали са актуални и имат както научна, така и практико-приложна стойност.

Представената от авторката справка за научно-метрични показатели показва, че тя покрива изискванията .

От приложените справки и удостоверения е видно, че доц. Боряна Туманова, д-р умело съчетава учебно-преподавателската, треньорска и научна дейност. Работата ѝ със студенти е на високо ниво, което подсилва впечатленията ми за отличните и педагогически умения в учебната и спортно-състезателна дейност.

IV. Оценка на научните и практически приноси на представената за участие в конкурса научна продукция .

Предложените за рецензиране 21 научни публикации са в областта на конкурса. Представените резултати от проведената научноизследователска дейност – самостоятелна и в съавторство, може да бъде групирана в следните насоки :

- повишаване на ефективността и оптимизиране на учебния процес при студенти избрали да практикуват спорт плуване;
- повишаване на ефективността и оптимизиране на учебния процес при студенти от специалността „Физическо възпитание и спорт“ в Софийския университет;
- адаптирана физическа активност при лица със специални нужди;
- спорт за хората от третата възраст;
- плуването като умение , необходимост и превенция за здраве.

Изследователската работа на Туманова се базира на траен и задълбочен интерес към педагогиката на преподаване по плуване, развитие, на Университетския спорт в България, на адаптираната физическа активност (АФА), както и на плуването, като масов спорт за превенция за здраве, подобряване на двигателната активност и повишаване на мотивацията за по-активен начин на живот.

Представените научни трудове, , могат да се класифицират по следните тематични направления:

1. Физическо възпитание и спорт в образователната система (1,2,3,6,7,8,10,11,13,14,17,19,20)

Спортът е признат като важен фактор за развитието на младежта, който въздейства едновременно на физиката, психиката и интелекта на отделния индивид. Образователното и възпитателното му въздействие върху личността, както и здравеопазващата му роля е една от главните причини, която ангажира голям процент от населението в света с конкретен вид спортна дейност. Спортните дейности се считат за най-привлекателни сред младите хора. Въпреки това, значителен брой млади хора са извън училищния и социалния живот у нас. Темата е обоснована от:

- необходимостта от повишаване двигателната активност на студентите;
- формиране и усъвършенстване на психически и социални качества, чрез възможностите които дава спорта;
- необходимостта от изследване на възможности за междусекторно сътрудничество между спорта и политиката за младежта;
- необходимостта от разработване на нови инструменти за засилване ролята на спорта в политиката на ЕС за младежта.

Проучванията целят да обогатят знанията, уменията и компетенциите на университетските преподаватели по спорт и в частност плуване (№ 6, 7, 14, 20) и отговорността на държавните институции (№ 8, 10, 11, 17, 19).

Анализирани са резултати, изведени са препоръки и е разработена методика за заниманията с плуване, като превенция и рехабилитация при проблеми причинени от модерните технологии, увреждащи организма и здравето (№1).

Разгледани са въпроси, свързани с развитието на плувния спорт, техниката на придвижване в необичайната за човека водна среда, методите и средствата за обучение, организиране на състезания, правилознание, както и необходимият набор от умения за даване на първа помощ при даване и за обезопасяване на водни басейни (№ 2 – глава 9 "Характеристика на тренировъчния процес по плуване", глава 11"Учебно съдържание на програмата по плуване" и № 3).

Разгледан е проблема за повишаване културата на междуличностната, личностно-груповата и социалната комуникация и общуване (14).

В съвременния етап на развитие на висшето образование в Европа, българското висше училище (ВУ) значително отстъпва по отношение на спортното образование на своите студенти. Ръководителите в звената на ВУ, които предоставят възможност за спортуване в университетската среда биха могли да допринесат за по-доброто здраве на своите студенти, да подобрят тяхното ниво на производителност и продуктивност. Лошото здравословно състояние на студентите е заплаха за развитието на бизнеса и съществува реална необходимост ръководните органи да поемат своята социална отговорност и да

създадат всички необходими предпоставки за оптимална физическа активност на учащите. (№13). (№ 20)

2. Адаптирана физическа активност(2,4,5,9,12,21):

Една от най-значимите промени през последните петдесет години в Европа е бързото остаряване на нациите и драстичното увеличаване броя на хората, които достигат над осемдесет годишна възраст, с доказано влошаване на физическото и ментално състояние. Друга група сред населението – хората са увреждания. Възрастните и хората с увреждания често са изправени пред голям брой бариери пред участието в спорта.

Адаптираната физическа активност е незаменим инструмент в изграждането на личността и развитието на хората в неравностойно положение. АФА заема ключова роля в процеса на приобщаване. Това налага прилагане на адекватни и измерими дейности и нарастващи изисквания към спортния педагог.

Разгледани са теоретичните основи на новата европейска политика и нейното приложение, изразени чрез развитието и разпространението на интегрираните спортове и приложните аспекти на спорта-плуване за хората с увреждания. Представени са препоръки за управлението необходими, за създаване на стратегии за устойчиво развитие.

(№ 4,16).

Разработена е система от предпоставки и условия по отношение на педагогически, психологически, управленски, здравни превантивни и законодателни инструменти и ресурси. (№ 2 - глава 10 (Управление и контрол на учебно-възпитателния процес по плуване за хора със затруднения).

Установено е че водната среда и спорта плуване влияят положително върху функционирането на хората с увреждания. (№ 2 - глава 14 (Адаптирана програма за обучение по плуване на хора в напреднала възраст или със затруднения).

Създадена е предпоставка за стимулиране на толерантността на участниците в процеса на обучение по плуване по отношение на интегрирането на хора с интелектуални затруднения в общността чрез активна спортна дейност (№ 2 - глава 8 (Хората с увреждания) и № 4). Създадена е необходимата основа за

подобряване на физическата работоспособност и поддържане здравето на лица с интелектуални затруднения чрез средствата на плувният спорт.

Разрастването и популярността на Спешъл Олимпикс движение показват, че хората с увреждания могат да постигат добри резултати в спорта (№ 21).

От представените изследвания, могат да бъдат изведени някои по-важни научни-приложни приноси:

- установено е че липсата на знания и компетенции сред спортно-педагогическите кадри ограничава възможностите за практикуване на спорта плуване от хора от различни възрастови групи (№ 9, 12).

Целта на изследванията в тази област е да се предостави систематизирана информация за съвременните възможности за спорт при хората от третата възраст и да се повиши информираността на спортно-педагогическите кадри в областта на рекреативните и укрепващи здравето адаптирани спортни дейности (№ 5).

Принос е в доказването на потребността от адаптиране на физическата активност и в частност плуването и формираните препоръки за действие (№2 - глава 7 (Повишаване на качеството на живота на възрастните хора чрез упражнения във водна среда) и глава14 (Адаптирана програма за обучение по плуване на хора в напреднала възраст или със затруднения) (№ 5).

3. Плуването, като умение и необходимост - превенция за здраве.
(1,2,15,18)

Поставен е акцент върху плуването, като средство за превенция и оптимизиране на двигателния режим при хора от всички възрастови групи. Предложен е модел за благоприятна и ефикасна програма за превенция и профилактика на вредните последици от модерните технологии, включваща занимания във водна среда. За първи път се разглеждат комплексно четирите водещи вредни последици. Приносният момент в монографичният труд (№ 1) се изразява в разработената методика срещу проблема с масово наблюдаваното наличие на наднормено тегло, неправилна стойка, умствена умора и асоциализация сред учащите във ВУ.

Обобщен, систематизиран и анализиран е информационен масив, отразяващ характеристиката на спорта плуване, неговата специфика, ползи за здравето, психиката и социализацията при най-малките (№ 15, 18).

Доказано е комплексното влияние на водата върху здравословното състояние, но наред с положителния ефект върху психо емоционалния и физически статус на организма, тя крие и редица опасности, подробно описани и систематизирани труд № 2-глава 2 (Опасности при плуване и къпане).

V. Оценка на учебно-преподавателската и спортно-педагогическа дейност

Боряна Туманова води Лекционните курсове на задължителна дисциплина „Спорт-2“ към Факултета по журналистика и масова комуникация, задължителна дисциплина „Методика на преподаване по плуване“ към Факултета по науки за образованието и изкуствата за специалност ФВС, ОКС „Бакалавър“, Задължителна дисциплина „История на спорта“, за специалност ФВС, ФНОИ, ОКС „Магистър“, Физическо възпитание за ДСОП. Специалност ФВС, бакалавърска програма, НУП, ФНПП (2015-2017), Плуване - история, развитие, техника, теория и методика на тренировката. Юридически факултет (2013-2020).

Провежда и практическите и семинарни упражнения в:

- Учебна дисциплина „Спорт-плуване“ в Департамента по спорт – задължителна, избираема и факултативна форма за всички специалности.
- Учебна дисциплина „Спорт – спортно усъвършенстване – плуване“, в Департамент по спорт за всички факултети за ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“.
- Задължителна дисциплина „Методика на преподаване на плуване“ във Факултета по науки за образованието и изкуствата за специалност ФВС, ОКС „Бакалавър“.
- Задължителна дисциплина „Плуване“, във Факултета по науки за образованието и изкуствата за специалност ФВС, ОКС „Бакалавър“.

Участва в разработването и прилагането на учебни програми за студенти от СУ „Св. Климент Охридски“:

- Учебни програми по „Спорт-плуване“ за факултети и специалности на СУ.
- Учебна програма по „Спорт – спортно усъвършенстване плуване“ за Департамента по спорт.

- Учебна програма по „Методика на преподаване по плуване“ за ФВС при ФНОИ.
- Учебна програма по „Плуване“ за ФВС при ФНОИ.

Треньор по плуване е от 1999 г. до днес на представителните студентски отбори за мъже и жени на СУ, национален координатор и треньор по АФА - плуване (за лица с интелектуални затруднения) от 2007 г. до днес, треньор по плуване на деца в ПК „Академик - София“ от 2006 г. до днес, съдия по плуване, майстор на спорта..

Изложените факти убедително говорят за високо ниво на преподавателските умения, както и за изключително активното приложение на нейните компетенции в практиката и спорта.

VI. Критични бележки и препоръки

Нямам критични забележки към кандидатката за академичната длъжност „Професор“, Боряна Туманова, д-р. Позволявам си да изкажа приятното си впечатление от качеството и прецизното структуриране, на представените за участие в конкурса материали, с което бях улеснен при изготвянето на рецензията.

VII. Заключение

Въз основа на представената документация и научно-приложни приноси на доц. Туманова, оценявам като положителна нейната кандидатура. Считаю, че тя напълно отговаря на необходимите изисквания и на нормативната база, за заемане на академичната длъжност „Професор“ и пълна убеденост препоръчвам на Уважаемото Научно жури да бъде избрана доц. Боряна Георгиева Туманова д-р, за заемане на академичната длъжност „Професор“ в професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по ... (физическо възпитание и спорт – Плуване) за нуждите на СУ.

София, 28.09.2021 год.

ИЗГОТВИЛ:

доц. Стоян Христов Андонов, д-р